

Krokodil deur Johann de Lange

Vir Ina Rousseau

Die krokodil hang
aan sy gemmer oë
van die watervlak
--- oë van 'n kat
vertikaal gekeep ---
hang aan sy snoet
'n growwe stuk
boomstomp
die romp en pote
dryf roerloos
onder
roofdier
van die water
op wag
vir die wulp
of ekster
die vet kikvors
op die kaimansblom
die bont rietpadda
met kwikbene

beweeg hy
dan trappel
die stert en pote
'n ligvoetse
onderwaterse ballet
op land
sy maag laag
teen die sand
krink sy hake
in 'n komieklige
lomp waggel
hy lê in die son
met sy bek oop
met sy antieke
tydlose gryns
om hom klik
en gons insekte
sy lê eenkant haar eiers slu
in die grond
uitoorlê selfs
die sluwe marabou
met sy snoeperige snawel

opgesnipper
en uitgeknip
gepoleer gepatroon
en fyn gestik
word hy iets ligs
oor 'n vroulike
skouer geglip
maak hy oop
en toe
om allerlei kleinighede te sluk.

BESPREKING

Die gedig is aan Ina Rousseau opgedra. Ina Rousseau is bekend vir haar natuurgedigte.

Die gedig is 'n vrye vers; geen vaste rympatroon nie en die strofes is nie ewe lank nie; die versreels is baie kort en dit wissel van een woord tot vier woorde. Tipografies word die vorm van 'n krokodil nageboots. Die gedig betrek die sigsintuig deur al die beskrywings van die krokodil. Die digter kontrasteer die krokodil se ratsheid in die water met sy lompheid op land.

STROFE 1

Die gedig handel oor die natuur. Die krokodil is 'n roofdier. Dit is 'n gevreesde en gerespekteerde dier. Ons kry 'n beskrywing van die krokodil; sy voorkoms. Hy is baie doeltreffend en grasieus in die water. Hy versteek homself in die water; daarom is dit baie moeilik om hom te sien. Hy is op die uitkyk na prooi. Dit lyk of hy aan sy oë en snoet hang. Sy lyf word met 'n metafoor aan 'n boomstomp vergelyk (metafoor). Die vorm van die oog se pupil word ook deur 'n metafoor aan die van 'n kat gelykgestel.

STROFE 2

Die krokodil is baie lomp op land. Die vroulike krokodil lê haar eiers in die grond en steek dit so goed weg dat selfs die maraboe nie daarvan weet nie. Die wyfiekrokodil word as "slu" beskryf en die "sluwe" maraboe se snawel is "snoeperig"; voorbeelde van personifikasie.

STROFE 3

Ons is nie meer in die natuur nie, maar ons is in die wêreld van mensgemaakte voorwerpe waar selfs 'n dodelike roofdier soos die krokodil getem en onderwerp kan word. 'n Luukse handsak word uit krokodilvel gemaak. Die enigste ding wat die krokodil dan nog "sluk", "allerlei kleinighede" is wat vrouens in hul handsakke bêre. In die slotstrofe waar die krokodil roofdier en jagter was, word op sy beurt prooi.

TEMA

Die uitbuiting van die natuur deur die mens

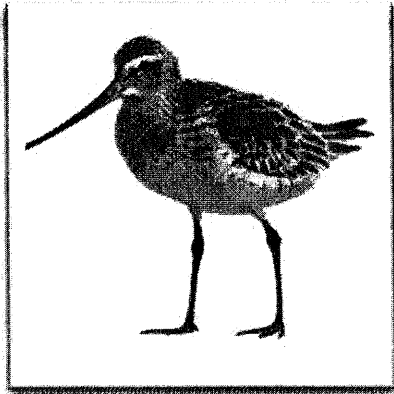
WOORDESKAT

ekster (magpie)	gemmer(ginger)	gryns(grin)	snoet (snout)
trappel (trample)	vertikaal gekeep (facing upwards)		
kaaimansblom (blue water-lily)		kikvors (frog)	komieklik (funny)
krink (turn)	lomp (clumsy)	maraboe (stork)	slu (cunning)
romp (body)	snoeperige (greedy)		

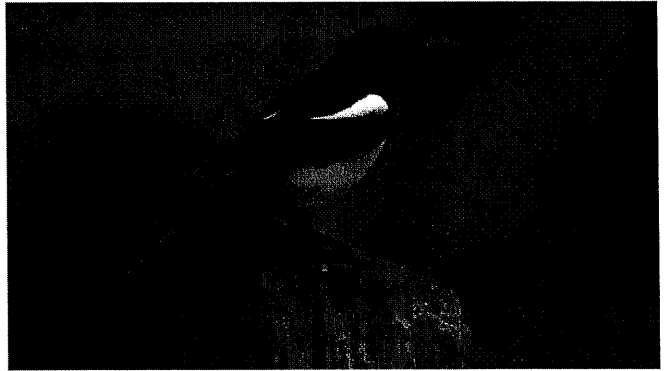
VRAE

- 1 Watter ooreenkomste is daar tussen 'n krokodil en 'n kat?
- 2 Gee 'n voorbeeld van 'n aleenplasing uit die gedig.
- 3 Gee 'n voorbeeld van enjambement uit die gedig.
- 4 Noem twee liggaamsdele van die krokodil wat onder water is.
- 5 Wat word die prooi van die krokodil?
- 6 Hoe word die krokodil ook 'n prooi in die laaste strofe?
- 7 Pas die titel by die gedig? Motiveer.
- 8 Bespreek die kontras tussen die krokodil in die water en op land.
- 9 Watter sintuig word in die eerste strofe gebruik om die krokodil te beskryf?
- 10 Watter les leer jy uit hierdie gedig?

1. Hoeveel strofes is daar in hierdie gedig?
2. Beskryf die rymskema in die gedig.
3. Wie is Ina Rousseau?
4. Waarom, dink jy, gebruik die digter kort versreels?
5. Verwys na die eerste strofe:
'n Mens kan die hele ligaamsgedeelte van die krokodil bo die water sien.
 - 5.1 Sê of die volgende stelling Waar of Onwaar is.
 - 5.2 Haal 'n versreël aan om jou antwoord te motiveer.
 - 5.3 Die krokodil word as 'n "roofdier" vergelyk. Verduidelik die betekenis van die woord in jou EIE WOORDE.
6. Waarmee word die krokodil se liggaam vergelyk?
7. Waarvoor is die krokodil "op wag"?
8. Verwys na die tweede strofe:
Buite die water is die krokodil baie rats.
 - 8.1 Stem jy saam met die stelling? Sê Ja of Nee.
 - 8.2 Haal TWEE agtereenvolgende woorde uit die tweede strofe aan om jou antwoord te motiveer.
9. In die tweede strofe word die maraboe vermenslik.
 - 9.1 Sê of die volgende stelling Waar of Onwaar is.
 - 9.2 Haal 'n WOORD aan om jou antwoord te motiveer.
10. Verwys na die tweede strofe:
 - 10.1 Haal 'n voorbeeld van alliterasie aan.
 - 10.2 Haal 'n voorbeeld van enjambement aan.
 - 10.3 Haal 'n voorbeeld van alleenplasing aan.
11. Bespreek die wending in die laaste strofe.
12. Dink jy dat dit aanvaarbaar is om leerprodukte uit die krokodilvel te vervaardig?
Sê Ja of Nee en motiveer jou antwoord.
13. Wat is die boodskap in hierdie gedig?

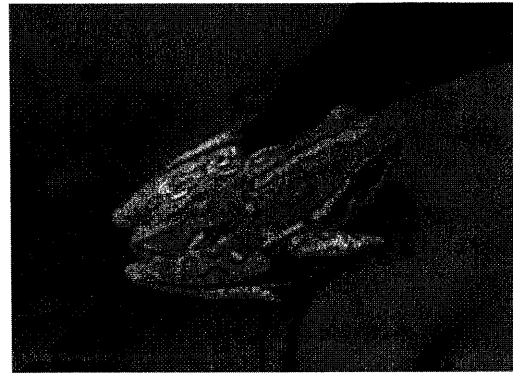
Wulp

Ekster

Marabou

Rietpadda

Kikvors

Krokodilvel-handsak

- 1 Die pupil van altwee diere se oë is vertikaal.
Albei (altwee) is effektiewe roofdiere.
- 2 Onder/ roofdier
- 3 Die krokodil hang
aan sy gemmer oë
- 4 Sy romp en pote.
- 5 Wulp, ekster, kikvors & rietpadda
- 6 In die slotstrofe waar die krokodil roofdier en jagter was, word op sy beurt prooi.
Die digter beskryf hoe 'n luukse handsak uit krokodilvel gemaak word. Die enigste ding wat die krokodil kan "sluk" is "allerlei kleinighede" wat vrouens in hulle handsakke bêre.
- 7 Ja. Die titel dui aan dat die gedig oor 'n krokodil handel. Die inhoud beskryf hoe die krokodil in water en op land lyk en optree.
- 8 In die water is 'n krokodil baie doeltreffend en grasieus. Op land is dit lomp
- 9 Sigsintuig
- 10 Die natuur (insluitend diere) trek altyd aan die kortste end.

1. 3
2. Vrye vers – geen vaste rympatroon nie.
3. Digteres – bekend in haar natuurgedigte.
4. Die vorm van 'n krokodil word nageboots.
5.
 - 5.1 Onwaar .
 - 5.2 die romp en pote/ dryf roerloos/onder.
 - 5.3 'n Dier wat ander diere jag as sy prooi/ kos
6. Met 'n boomstomp.
7. Vir sy prooi
8.
 - 8.1 Nee
 - 8.2 Lomp waggel
9.
 - 9.1 Waar
 - 9.2 sluwe.
10.
 - 10.1 Met sy snoeperige/snawe
 - 10.2 Hy lê in die son/met sy bek oop
 - 10.3 snawel
11. In die slotstrofe waar die krokodil roofdier en jagter was, word op sy beurt prooi
12. Eie Mening.
13. Die uitbuiting (*exploitation*) van die natuur deur die mens